

Innherred regionråd

Snåsa, Steinkjer, Inderøy, Verdal og Levanger

Innherred 7. februar 2023

Til: Regjeringen v/statsministerens kontor og Landbruks- og matdepartementet

Kopi: Trønderlagsbenken på Stortinget, Bondelaget i Trøndelag, Statsforvalteren i Trøndelag og Norsk bonde- og småbrukarlag Nord-Trøndelag

Fra: Innherred regionråd

Innspill til Jordbruksforhandlingen 2023

Innherred Regionråd består av kommunene Levanger, Verdal, Inderøy, Steinkjer og Snåsa og utgjør sammen en svært betydelig og viktig del av matproduksjonen i Trøndelag. Trøndersk landbruk står for over 20% av landets matproduksjon og innherredskommunene har ca 30% av landbruksarealet i Trøndelag. På enkelte produksjoner som svinekjøttproduksjon utgjør innherredskommunene ca 65% av trøndersk produksjon. Innherredskommunene er dermed en viktig region innen matproduksjon både regionalt og nasjonalt. Kommunene er viktige skogskommuner med store arealer produktiv skog som brukes aktivt.

Gjennom Hurdalsplattformen har regjeringen lagt føringer for en ny kurs i landbrukspolitikken. Inntektsnivået for bonden skal økes slik at inntektsgapet mot andre næringer lukkes. Fjorårets resultat av jordbruksforhandlingene var et godt steg i riktig retning for opptrapping av bondens inntekt. Denne opptrappingen må nå videreføres og forsterkes for å gi næringen en lønnsomhet som er helt nødvendig for å ivareta produksjonen av mat i regionen. Situasjonen med matproduksjon internasjonalt er nå sterkt preget av krigen i Ukraina, både i form av redusert matproduksjon og tilgang på innsatsfaktorer. Dette utfordrer matberedskap i svært mange land og betinger at alle land sørger for å styrke og øke egen matproduksjon.

Innherredsregionen er en region med god vekst i det øvrige næringslivet og en ytterligere inntektsopptrapping er helt nødvendig for å opprettholde matproduksjonen og unngå bønder som sliter med lønnsomhet i egen næring, går ut av næringen og bruk legges ned. Stor kostnadsvekst de siste 2-3 årene på så å si alle innsatsfaktorer gjør situasjonen alvorlig om ikke veksten på inntektssiden økes tilsvarende. Arbeidet med å utvikle en realistisk modell for å beregne bondens inntekt må snarest ferdigstilles på en måte som også hensyntar kapitalbehovet og avkastning på kapital i næringa, samt at leiekostnader på jord og kvote inngår i beregningsgrunnlaget.

Små og mellomstore bruk sliter videre med lønnsomhet for å kunne gjøre helt nødvendige investeringer i driftsapparatet og med lovpålagte krav om ombygging av driftsbygning innen mjølkeproduksjonen innen 2034 er det stor fare for at mange heller legger ned produksjonen i stedet

for å ta investeringen og betydelige låneopptak. Samtidig sliter også andre produksjoner med å fornye driftsapparatet for å legge til rette for godt dyrehold også fremover.

1. Inntektsmuligheten i landbruket må økes og inntektsmålet som gir sammenlignbare inntekter med andre grupper i samfunnet er en forutsetning for å opprettholde en effektiv landbruksnæring. Hensynet til kostnadsøkning på innsatsfaktorer må styrkes og avkastning på innsatt kapital må hensyntas for å gjøre helt nødvendige investeringer i driftsapparatet mulig.
2. Investeringsvirkemidlene i landbruket må styrkes vesentlig og i takt med kostnadsveksten i byggekostnadene gjennom de siste 10-15 årene. Dette gjelder særlig i produksjoner som må gjennomføre store ombygginger for å fylle lovkrav. En prioritering av de små og mellomstore melkebrukene må likevel ikke gå ut over muligheten for å gjøre tilsvarende investeringer i andre produksjoner for å ivareta nødvendig dyrevelferd eller effektivitetsbehov. Rammene må derfor økes kraftig slik at det er tilgjengelige midler der det trengs og som bidrar til å redusere bondens kapitalkrav til det som kan forsvares av lønnsomheten i driften.
3. Velferdsordningene i landbruket må styrkes med spesiell vekt på ferie og fritid samt sikkerhet ved sykdom og fødsel.
4. Regionale miljøtilskudd må styrkes for å stimulere kraftigere til nødvendige tiltak for å redusere landbrukets belastning på naturmangfold og tilstand i norske vassdrag.
5. Innherred har satsset kraftig på lokalmat og denne utviklingen må fortsette. Rammene for kompetansenettverkene som støtter ytterligere satsing på lokal foredling, lokalmat og andre tilleggsnæringer må styrkes for å øke verdiskapning innen tilleggsnæringer på brukene.
6. Importvernet er en vesentlig forutsetning for å stimulere norsk matproduksjon og en forutsetning for å sikre matproduksjon og beredskap. Det må holdes fast ved den norske landbruksmodellen med importvern, juridiske virkemidler, hovedavtalen og markedsregulering.
7. Kanaliseringspolitikken må styrkes med sterkere virkemidler slik at vi sikrer at produksjonen er tilpasset naturgitte forhold regionene mellom og innen regioner. Videre må etterslepet i sone 4 og 5A prioriteres for å løfte pris- og tilskuddsnivå ved ulike driftsforhold, samt resten av Trøndelag og landet. Det samme gjelder for soner for distriktstilskudd for kjøtt- og melk, forskjellene er små mellom sone 1 og deler av eksisterende sone 2. Alle i vår region bør ha samme krav til beitetid - 12 uker - for å være berettiget beitetilskudd.
8. Det bør vurderes tiltak for å avvikle ordningen med leie av melkekvoter på en måte som gjøre at utleiere kan få god økonomisk kompensasjon for avvikling av kvote og hvor leietakere får tilgang til kvoter til priser staten i dag bruker ved utbud av kvoter, gjennom en mellomfinansiering fra staten.
9. Målet om selvforsyning må styrkes ut fra situasjonen i verdens matproduksjon og økes til minst 50%, korrigert for import av forråvarer.
10. Landbrukets klimautfordringer er komplekse og vanskelige for den enkelte bonde. Tiltak som sikrer muligheten for å gjennomføre klimatiltak i næringa må styrkes. En forutsetning for å kunne lykkes er at slike tiltak ikke går ut over lønnsomheten for den enkelte. Videre må landbrukets bidrag til klimagassbinding hensyn tas i klimaregnskapene som benyttes og da særlig skogbrukets viktige rolle i å binde opp CO₂.
11. Rovviltforvaltningen må sikre muligheten for en aktiv beitenæring og forvaltning av utmarka til produksjon av mat. De beiteprioriterte områdene må sikres med effektivt uttak av rovvilt som gjør skade slik at beitedyrene i virkeligheten er prioritert. Tilskudd til beiting i utmark må økes for å sikre økt matproduksjon på norske ressurser.
12. Tilskudd til skogskjøtsel må styrkes for å sikre god virkeproduksjon og karbonlagring i skog. Skogen er landbrukets viktigste bidrag i samfunnets behov for å lagre karbon og det er

fortsatt betydelig potensiale for å øke karbonlagringen i skog. Tilskudd til skogbrukets infrastruktur må økes for å sikre tilgjengeligheten til den hogstmodne kulturskogen.

13. Nylig vedtatt naturavtale i Montreal før jul må ikke føre til ekstra store hindringer for nydyrking som kan øke selvforsyningsgraden, eller aktiv bruk av skogen i næringsammenheng og til karbonbinding.

Med vennlig hilsen

Innherred regionråd

v/leder Pål Sverre Fikse

Administrativ kontaktperson; daglig leder Marit Moe marit.moe@steinkjer.kommune.no 95222425